

KURSNAMN	Industriell ekonomi och organisation
PROGRAM	TIDSL DESIGN OCH PRODUKTUTVECKLING, Åk 3 TIKEL KEMITEKNIK, Åk 2 TIMAL MASKINTEKNIK, Åk 2 TKTFY TEKNISK FYSIK, Åk 3
KURSKOD	TEK720
EXAMINATOR	Carl Sjöberger
DATUM OCH TID	2024-04-03, 08:30 till 12:30
ANTAL FRÅGOR	Se Inspira
TILLÅTNA HJÄLPMEDEL	Chalmersgodkänd räknare. OBS! Inga andra hjälpmedel är tillåtna.
ANSVARIG LÄRARE Nås på telefonnummer Besöker tentamen <u>kl</u> 08:00	Carl Sjöberger 031-772 6475 Kaj Suneson 031-772 5776 Ca <u>kl</u> 10:00 08:00
LÖSNINGAR OCH GRANSKNING	Lösningar läggs upp på Canvas senast första vardag efter tentamen. Granskning enligt tidigare rutiner. Se påpekandemall under moduler på kurshemsidan.
POÄNGGRÄNSER FÖR ERHÅLLANDE AV VISST BETYG	För 3:a krävs minst 40% av total poäng. För 4:a krävs minst 60% och för 5:a krävs minst 80%.
Övrig information Enbart digital inlämning. Ej tillåtet att lämna in papper. Notera, stort antal studenter fördelat på flera salar vilket gör att det kan dröja innan ansvariga lärare kommer till just din tentamenssal. Resultat lämnas för registrering 15 arbetsdagar efter tentamensdatum. Resultat meddelas via Ladok.	

1. Innehåll

1.	Innehåll	2
2.	Nyckeltal.....	4
2.1.	Uppgift.....	4
2.2.	Lösning:.....	5
3.	Balansräkningens samband.....	6
3.1.	Uppgift	6
3.2.	Lösning.....	6
4.	Påläggskalkyl	7
4.1.	Uppgift.....	7
4.2.	Lösning.....	7
5.	Budget, Resultat, Likviditet, Balans	8
5.1.	Uppgift	8
5.2.	Lösning.....	9
6.	Investeringskalkylering.....	10
6.1.	Uppgift.....	10
6.2.	Lösning.....	10
7.	DuPont och Hävstång, del 1	11
7.1.	Uppgift	11
7.2.	Lösning.....	11
8.	DuPont och Hävstång, del 2	12
8.1.	Uppgift	12
8.2.	Lösning.....	12
9.	Bidragkalkyl	13
9.1.	Uppgift	13
9.2.	Lösning.....	13
10.	Kassaflödesanalys.....	14
10.1.	Uppgift	14
10.2.	Lösning.....	14
11.	Årsredovisningen	15
11.1.	Uppgift	15
11.2.	Lösning.....	15
12.	Kostnadstyper, självkostnad	16
12.1.	Uppgift	16
12.2.	Lösning.....	16
13.	Likviditet	17
13.1.	Uppgift	17
13.2.	Lösning.....	17

2. Nyckeltal

2.1. Uppgift

Från årsredovisningen för år 2022 i företaget Mikkelsen AB hämtas följande uppgifter, se RR och BR nedan. Besvara sedan med hjälp av underlaget urvalet av frågor längst ner på sidan.

I förekommande fall, använd bolagsskatt: 30%

Balansräkning	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Immateriella anläggningstillgångar	1 769	1 475	1 381	1 501	1 469	1 394
Materiella anläggningstillgångar	1 320	1 258	1 290	1 437	587	416
Finansiella anläggningstillgångar	182	144	160	166	164	155
S:a anläggningstillgångar	3 270	2 877	2 831	3 104	2 221	1 965
Varulager	5 298	2 938	2 883	3 558	3 231	2 643
Kundfordringar	1 664	1 360	1 059	1 193	1 084	983
Övriga omsättningstillgångar	712	486	444	540	526	362
S:a omsättningstillgångar	7 674	4 784	4 386	5 290	4 841	3 989
Totala tillgångar	10 944	7 661	7 217	8 394	7 061	5 953
Eget kapital	5 891	4 568	3 856	3 770	3 434	3 029
S:a långfristiga skulder	2 609	1 332	2 099	2 983	1 962	1 906
Leverantörsskulder	1 405	926	544	623	752	537
Övriga kortfristiga skulder	1 039	835	719	1 018	913	481
S:a kortfristiga skulder	2 444	1 761	1 262	1 641	1 666	1 018
S:a eget kapital och skulder	10 944	7 661	7 217	8 394	7 061	5 953

Resultaträkning	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Nettoomsättning	8 844	6 719	6 099	6 904	6 291	5 597
Kostnad sålda varor	-4 468	-3 489	-3 462	-3 701	-3 359	-3 018
Bruttoresultat	4 375	3 229	2 637	3 202	2 931	2 579
Administrationskostnader	-1 205	-1 017	-983	0	-1 063	-940
Övriga rörelseintäkter och kostnader	-1 665	-1 207	-1 109	-2 667	-1 385	-1 170
Rörelseresultat (EBIT)	1 505	1 006	546	535	483	469
Finansiella intäkter	4	3	4	9	5	5
Finansiella kostnader	-59	-46	-69	-77	-46	-57
Resultat efter finansnetto	1 450	1 055	619	621	535	531
Skatt	-281	-203	-118	-97	-82	-63
Årets resultat	1 169	852	501	524	453	468

Vad blir Räntabilitet på totalt kapital (Rt) 2018?

Vad blir Räntabilitet på eget kapital (Re), för år 2018?

Vad blir Kassalikviditet, 2018?

Vad blir Balanslikviditet, 2018?

Vad blir Soliditet, 2018?

2.2. Lösning:

$$\text{Räntabilitet på totalt kapital (Rt)} = \frac{\text{Resultat före räntekostnader}}{\text{Genomsnittligt totalt kapital}}$$

$$\text{Räntabilitet på eget kapital f skatt (Re)} = \frac{\text{Nettoresultat innan skatt}}{\text{Genomsnittligt eget kapital}}$$

$$\text{Kassalikviditet} = \frac{\text{Summa omsättningstillgångar} - \text{Varulager}}{\text{Summa kortfristiga skulder}}$$

$$\text{Balanslikviditet} = \frac{\text{Summa omsättningstillgångar}}{\text{Summa kortfristiga skulder}}$$

$$\text{Soliditet} = \frac{\text{Summa eget kapital}}{\text{Totalt kapital}}$$

Räntabilitet på totalt kapital (Rt)	7,5%
-------------------------------------	------

Räntabilitet på eget kapital, före skatt (Re, f skatt)	16,5%
--	-------

Kassalikviditet	96,7%
-----------------	-------

Balanslikviditet	290,6%
------------------	--------

Soliditet	48,6%
-----------	-------

3. Balansräkningens samband

3.1. Uppgift

Intäkter	
Kostnader	55 kr
Deklarerade utdelningar till aktieägare	0 kr
Ytterligare insättningar av aktieägare	30 kr
Nettoresultat	20 kr
Balanserade vinster	
Början av året	75 kr
Slutet av året	
Insatt kapital (Aktiekapital)	
Början av året	20 kr
Slutet av året	
Tillgångar totalt	
Början av året	
Slutet av året	300 kr
Summa skulder	
Början av året	200 kr
Slutet av året	

3.2. Lösning

	Uppgift	Lösning
Intäkter		75 kr
Kostnader	55 kr	55 kr
Deklarerade utdelningar till aktieägare	0 kr	0 kr
Ytterligare insättningar av aktieägare	30 kr	30 kr
Nettoresultat	20 kr	20 kr
Balanserade vinster		
Början av året	75 kr	75 kr
Slutet av året		95 kr
Insatt kapital (Aktiekapital)		
Början av året	20 kr	20 kr
Slutet av året		50 kr
Tillgångar totalt		
Början av året		295 kr
Slutet av året	300 kr	300 kr
Summa skulder		
Början av året	200 kr	200 kr
Slutet av året		155 kr

Då $I - K = \text{Nettoresultat (R)}$ blir $K + R = I$

Början av året + Nettoresultat - utdelningar lika med slutet av året.

Början av året + ytterligare insättningar = slutet av året

$T = S + E$. Dvs balanserade vinster + insatt kapital + skulder

se ovan men bryt ut S.

4. Påläggskalkyl

4.1. Uppgift

Ett företag, LMUTEK AB, budgeterar bla följande kostnader för hela verksamheten under det följande året (OBS, avrunda till hela kr i dina svar):

Direkt Material, dM	1 750 000 kr
Materialomkostnad, MO	4 200 000 kr
Direkt Lön, dL	1 650 000 kr
Tillverkningsomkostnader, TO	3 850 000 kr
Administrativa omkostnader, AO	3 550 000 kr
Försäljningsomkostnader, FO	3 550 000 kr

Under året kommer en förfrågan om företaget LMUTEK AB, vill leverera ytterligare en produkt till en av sina ordinarie kunder. För denna produkt beräknar man följande:

Direkt Material, dM	65 kr
Direkt Lön, dL	370 kr
Övriga direkta tillverkningskostnader	190 kr
Säljbonus, per produkt	600 kr

beräkna självkostnaden för den nya biooljekärl* uttryckt i mejer kr.
beräkna MO-pålägg för den nya biooljekärl* uttryckt i mejer kr.
beräkna TO-pålägg för den nya biooljekärl* uttryckt i mejer kr.
beräkna AO-pålägg för den nya biooljekärl* uttryckt i mejer kr.
beräkna FO-pålägg för den nya biooljekärl* uttryckt i mejer kr.
beräkna självkostnaden för den nya biooljekärl* uttryckt i mejer kr.

4.2. Lösning

Pålägg

MO-pålägg = MO/dM	4 200 000 kr / 1 750 000 kr	240,0%
TO-pålägg = TO/dL	3 850 000 kr / 1 650 000 kr	233,3%
AO-pålägg = AO/Tvk	3 550 000 kr / 11 450 000 kr	31,0%
FO-pålägg = FO/Tvk	3 550 000 kr / 11 450 000 kr	31,0%

Tillverkningskostnad, budgeterad

Direkt Material, dM	1 750 000 kr
Materialomkostnad, MO	4 200 000 kr
Direkt Lön, dL	1 650 000 kr
Tillverkningsomkostnader, TO	3 850 000 kr
Tvk	11 450 000 kr

Beräkning, självkostnad ny produkt:

Direkt Material, dM			65 kr
Materialomkostnad, MO	240,0%	x 65 kr	156 kr
Direkt Lön, dL			370 kr
Tillverkningsomkostnader, TO	233,3%	x 370 kr	863 kr
Övriga direkta tillverkningskostnader			190 kr
Tillverkningskostnad, TVK			1 644 kr
Administrativa omkostnader	1 644 kr	x 31,0%	510 kr
Försäljningsomkostnader	1 644 kr	x 31,0%	510 kr
Dir försäljningskostnader			600 kr
Självkostnad			3 264 kr

Svar

Beräkna MO-pålägg, ny produkt, uttryckt i hela kr.	156 kr
Beräkna TO-pålägg, ny produkt, uttryckt i hela kr.	863 kr
Beräkna tillverkningskostnad för den nya produkten, uttryckt i hela kr.	1 644 kr
Beräkna AO-pålägg för den nya produkten, uttryckt i hela kr.	510 kr
Beräkna FO-pålägg för den nya produkten, uttryckt i hela kr.	510 kr
Beräkna självkostnaden för den nya produkten, uttryckt i hela kr.	3 264 kr

5. Budget, Resultat, Likviditet, Balans

5.1. Uppgift

Ett företag har gjort nedanstående prognos över inkomster och utgifter för sin verkstadsrörelse det första verksamhetsåret ("år 1"). Alla belopp i KSEK. Ange svar i hela KSEK.

Inkomster	
Försäljning	408

Utgifter	
Inköp av maskiner:	80
Inköp av råmaterial:	70
Diverse omkostnader:	18
Ränteutgifter:	44,0

Övriga upplysningar:	
Varulagret vid årets slut, värderas till anskaffningsvärde (enl LVP):	12
Kunderna får i genomsnitt följande antal dagars kredittid:	15
Lönekostnader per år:	216
Lönekostnader per månad:	18,0
Löner betalas ut en månad efter det att de har tjänats in.	
Maskinerna beräknas ha en begränsad nyttjandeperiod. Det anses rimligt att man gör lika stora avskrivningar varje år. Livslängd, antal år:	
Ekonomisk livslängd:	10
Teknisk livslängd:	15
Ägaren satte vid årets början in ett kapital på:	250
Privatuttag under året:	50
I början av året erhöll företaget banklån på:	800
Ränta på lån:	5,5%
Banklånets löptid är på följande antal år, amortering görs i slutet på varje år.	10

Uppgifter

- Upprätta resultatbudget för år 1
- Upprätta likviditetsbudget för år 1
- Upprätta balansbudget för år 1

5.2. Lösning

Resultatbudget

Intäkter				
Försäljning	408,0	=	408,0	
			408,0	408,0
Kostnader				
Maskiner	80,0 / 10,0	=	8,0	
Råmaterial	70,0 - 12,0	=	58,0	
Diverse omkostnader	18,0	=	18,0	
Räntekostnader	44,0	=	44,0	
Lönekostnader		=	216,0	
			344,0	344,0
Årets resultat				64,0

Likviditetsbudget

Inbetalningar				
Försäljning	408 x 12	11,5 =	391,0	
Ägarinsättning			250,0	
Banklån			800,0	
			1 441,0	1 441,0
Utbetalningar				
Maskiner			80,0	
Råmaterial			70,0	
Diverse omkostnader			18,0	
Ränteutgifter			44,0	
Löneutbetalningar	18 x 11,0		198,0	
Ägaruttag			50,0	
Amortering	800 / 10	=	80,0	
			540,0	540,0
Likviditet vid årets slut:				901,0

Balansbudget

Tillgångar		Eget kap och skulder	
Anläggningstillgångar		Eget kapital	
Maskiner	80,0	Bundet	
Avskrivningar	8,0	Aktiekapital	250,0
Summa anläggningstillg	72,0	Summa bundet eget kapital	250,0
		Fritt	
		Årets vinst	64,0
		Utdelning till ägare	-50,0
		Summa fritt eget kapital	14,0
Omsättningstillgångar		Summa eget kapital	264,0
Varulager	12,0		
Kassa	901,0	Skulder	
Kundfordringar	17,0	Skulder	800,0
Summa omsättningstillg	930,0	Amortering	-80,0
		Löneskuld	18,0
		Summa skulder	738,0
Summa tillgångar	1 002,0	Summa skulder och eget kapital	1 002,0

6. Investeringskalkylering

6.1. Uppgift

Den här uppgiften består av ett urval av frågor där du använder underlaget nedan för att göra dina beräkningar och beräkna rätt svar. Avrunda belopp till hela kr i dina svar, antal år anges med en decimal.

Underlag för beräkningar

Grundinvestering (inklusive hemtagningskostnad, försäkring och transportförpackning):	670 000 kr
Investeringen innebär årliga besparingar på löneskostnader med:	45 000 kr
För att ta fram allt beräkningsunderlag har företaget anlitat en konsult. Kostnaden för konsulten:	19 000 kr
Investeringen innebär årliga besparingar på materialkostnader med:	35 000 kr
Investeringen gör att förväntade övriga driftskostnader per år minskar med:	75 000 kr
Investeringen gör att försäkringspremierna per år ökar med:	6 000 kr
Restvärdet beräknas vara:	55 000 kr
Maskinens tekniska livslängd beräknas till (antal år):	12
Maskinens ekonomiska livslängd beräknas till (antal år):	8
Företaget har tagit fram en kalkylränta som man använder i sina beräkningar. Kalkylräntan är:	14%

Uppgift

a) Vad blir inbetalningsöverskottet för investeringen?
b) Vad blir återbetalningstiden för investeringen?
c) Vad blir investeringens nettonuvärde?
d) Vad blir investeringens slutvärde?
e) Hur påverkas nettonuvärdet om kalkylräntan sänks i uppgiften?
) Vad blir investeringens annuitet?

6.2. Lösning

Lösning

Teknisk livslängd är inte relevant för uppgiften, det är ekonomisk livslängd som studenten ska räkna med.

Kostnad för konsult är en sk sunk cost och ska inte vara med i beräkningen.

Nuvärdessummafaktor:	14% 8	4,639	Tab C
Nuärdesfaktor:	14% 8	0,3506	Tab B
Slutvärdesfaktor	14% 8	2,853	Tab A
Annuitetsfaktor	14% 8	0,2156	Tab D

G:	670 000 kr
Inbetalningar (I)	
Besp lönekostn	45 000 kr
Besp material	35 000 kr
Besp drift	75 000 kr
	<u>155 000 kr</u>
Utbetalningar (U)	
Försäkringspremie	6 000 kr
	<u>6 000 kr</u>
Inbetalningsöverskott (a):	149 000 kr
Restvärde (nuvärdesberäknat):	19 281 kr
Återbetalningstid:	4,5 år
Investeringens nettonuvärde:	40 471 kr
Investeringens slutvärde	115 448 kr
Nettonuvärdet ökar. (Sänker man kalkylräntan får det effekten att investeringsalternativet blir mer attraktivt, det kan man konstatera genom att faktorn i tab c ökar ju lägre ränta. Därmed blir nuvärdessumman för inbetalningsöverskotten och nuvärdet för restvärdet högre medan grundinvesteringen är oförändrad.	
Investeringens annuitet:	8 724 kr

7. DuPont och Hävstång, del 1

7.1. Uppgift

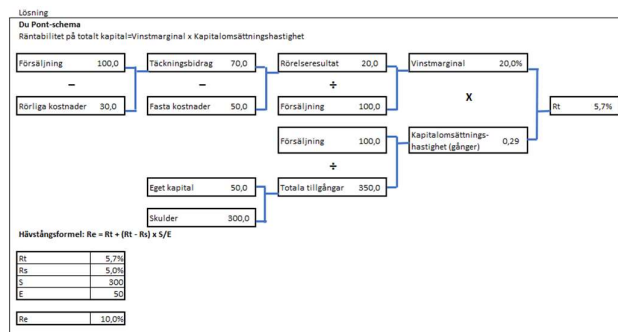
I denna uppgift ska du analysera ett företag med hjälp av Du Pont schema och hävstångsformeln.

Ett företag har följande förutsättningar.

Försäljning	100	Eget kapital	50
Rörliga kostnader	30	Skulder	300
Fasta kostnader	50	Totala tillgångar	350
Rs	5,0%	Enhet: TSEK	

- a) Vad blir Räntabilitet på totalt kapital enl Du Pont?
b) Vad blir Räntabilitet på eget kapital enl Hävstångsformeln?

7.2. Lösning

9. Bidragskalkyl

9.1. Uppgift

Ett företag som säljer lösgodis har för varje vara samlat information enligt nedanstående tabell:				
Produkt	Försäljningspris kr/kg	Särkostnad kr/kg	Totalt antal kg	Samkostnad (kr)
Hallonbåtar	129	29	850	41 000
Fruktnappar	129	35	800	41 000
Saltsura citroner	129	48	350	38 000
Lakritspengar	129	68	250	29 000

Fråga 1	Fråga 2	Fråga 3	Fråga 4
Vad blir TB, kr/kg för:	Vad blir TG för:	Vad blir TTB för:	Vad blir resultatet för:
Hallonbåtar	Hallonbåtar	Hallonbåtar	Hallonbåtar
Fruktnappar	Fruktnappar	Fruktnappar	Fruktnappar
Saltsura citroner	Saltsura citroner	Saltsura citroner	Saltsura citroner
Lakritspengar	Lakritspengar	Lakritspengar	Lakritspengar

9.2. Lösning

Lösning								
Produkt	Försäljningspris	Särkostnad	TB kr/kg	Totalt antal kg	TTB	TG	Samkostnad	Resultat
	kr/kg	kr/kg				(% med en decimal)		
Hallonbåtar	129	29	100,0	850	85 000,0	77,5%	41 000	44 000,0
Fruktnappar	129	35	94,0	800	75 200,0	72,9%	41 000	34 200,0
Saltsura citroner	129	48	81,0	350	28 350,0	62,8%	38 000	-9 650,0
Lakritspengar	129	68	61,0	250	15 250,0	47,3%	29 000	-13 750,0

10. Kassaflödesanalys

10.1. Uppgift

Fyll i kassaflödesanalysen med hjälp av den förenklade Resultat- och balansräkningen. Notera, all information som behövs för att lösa uppgiften finns nedan och i bifogad RR, BR samt övr info.

Kassaflödesanalys	
KSEK	
<u>Den löpande verksamheten</u>	2023
Årets resultat	
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	
Kassaflöde från löpande verksamhet före förändring i rörelsekapital	
Förändring i varulager	
Förändring kortfristiga fordringar	
Förändring kortfristiga skulder	
Kassaflöde från den löpande verksamheten	
<u>Investeringsverksamheten</u>	
Materiella nettoinvesteringar	
Kassaflöde från investeringsverksamheten	
<u>Finansieringsverksamhet</u>	
Ökning/minskning av långfristiga skulder	
Summa finansieringsverksamheten	
<u>Årets kassaflöde</u>	
Likvida medel vid årets början	
Likvidamedel vid årets slut	

RESULTATRÄKNING	KSEK	2023
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggnings-tillgångar		35
Bokslutsdispositioner		22

BALANSRÄKNING	KSEK	
<u>TILLGÅNGAR</u>		
	2023-12-31	2022-12-31
Varulager	100	95
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	100	95
Övriga fordringar	20	35

EGET KAPITAL OCH SKULDER	2023-12-31	2022-12-31
Årets resultat	240	250
Kortfristiga skulder	40	60
Långfristiga skulder	40	60

Övrig information	2023-12-31
Investeringsverksamheten	
Materiella nettoinvesteringar	270
Kassa	
Likvida medel vid årets början	20

10.2. Lösning

Kassaflödesanalys	
KSEK	
<u>Den löpande verksamheten</u>	2023
Årets resultat	240
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	57
Kassaflöde från löpande verksamhet före förändring i rörelsekapital	297
Förändring i varulager	-5
Förändring kortfristiga fordringar	10
Förändring kortfristiga skulder	-20
Kassaflöde från den löpande verksamheten	282
<u>Investeringsverksamheten</u>	
Materiella nettoinvesteringar	-270
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-270
<u>Finansieringsverksamhet</u>	
Ökning/minskning av långfristiga skulder	-20
Summa finansieringsverksamheten	-20
<u>Årets kassaflöde</u>	-8
Likvida medel vid årets början	20
Likvida medel vid årets slut	12

11. Årsredovisningen

11.1. Uppgift

Använd nedanstående osorterade balansräkningsposter och rekonstruera företagets balansräkning. Belopp är i KSEK, ange även svar i KSEK.

Balansräkningsposter	Belopp
Varulager	150 kr
Korta skulder till kreditinstitut	250 kr
Balanserat resultat	600 kr
Obligationslån	800 kr
Kassa och bank	250 kr
Byggnader och mark	350 kr
Kortfristiga placeringar	50 kr
Obeskattade reserver	- kr
Årets resultat	850 kr
Maskiner	4 400 kr
Aktiekapital	900 kr
Leverantörsskulder	3 500 kr
Kundfordringar	1 550 kr
Goodwill	150 kr

11.2. Lösning

Tillgångar		Skulder och eget kapital	
		<u>Eget kapital</u>	
		<u>Bundet, eget kapital</u>	
		Aktiekapital	900
		Summa bundet eget kapital	900
<u>Anläggningstillgångar</u>		<u>Fritt, eget kapital</u>	
Byggnader och mark	350	Balanserat resultat	600
Maskiner	4 400	Årets resultat	850
Goodwill	150	Summa fritt eget kapital	1 450
Summa anläggningstillgångar	4 900		
		Summa eget kapital	2 350
		Obeskattade reserver	0
		<u>Skulder</u>	
		<u>Långfristiga skulder</u>	
<u>Omsättningstillgångar</u>		Obligationslån	800
Varulager	150	Summa långfristiga skulder	800
Kassa och bank	250	<u>Kortfristiga skulder</u>	
Kortfristiga placeringar	50	Korta skulder till kreditinstitut	250
Kundfordringar	1 550	Leverantörsskulder	3 500
Summa omsättningstillgångar	2 000	Summa kortfristiga skulder	3 750
Balansomslutning	6 900	Summa Skulder och Eget kapital	6 900

12. Kostnadstyper, självkostnad

12.1. Uppgift

Ange vilket slags kostnad var och en av nedanstående kostnader bör hänföras till vid självkostnadskalkylering i ett tillverkande företag.

a)	Avskrivningar på maskiner
b)	Komponenter för produkten A
c)	Lön till godsmottagare
d)	Reparation av en truck
e)	Tullavgifter för råmaterial för produkten A
f)	Licensavgifter
g)	Räntekostnader för maskiner
h)	Marknadsföring av företaget
i)	Ackordslön, packning av produkten A
j)	Lön till kontoristen på tillverkningsavdelningen
k)	Lön till inköpare
l)	Kostnader för företagets reception
m)	Provision till säljaren för produkten A
n)	Lön till produktionsledaren
o)	Bonus till vd
p)	Kostnader för råvaruförråd.
q)	Arbetskläder till personal på tillverkningsavdelning
r)	Julklapp till kunder
s)	Tjänstebil till arbetsledarna, lager
t)	Brandväggsinstallation, IT, försäljningssystem
u)	Brandväggsinstallation, IT samt uppdatering bokföringssystem
v)	Provision till säljaren för produkten B

12.2. Lösning

	Svar
a)	TO
b)	dM
c)	MO
d)	TO
e)	dM
f)	SDT
g)	TO
h)	FO
i)	dL
j)	TO
k)	MO
l)	AO
m)	DF
n)	TO
o)	AO
p)	MO
q)	TO
r)	FO
s)	MO
t)	FO
u)	AO
v)	DF

13. Likviditet

13.1. Uppgift

Ange om likviditeten ökar, minskar eller förblir oförändrad när följande händelser inträffar i ett företag:
Välj rätt alternativ, kassalikviditet- ökar, oförändrad eller minskar.

Företaget köper kaffe, socker, mjölk och the kontant till personalmatsalen:
Företaget betalar leverantörsskuld, kontant:
Företaget erhåller ett långfristigt lån:
Företaget köper en konferensmöbel på kredit:
Företaget säljer varor på kredit med 50 % vinstpålägg:
Företaget skriver ned en tidigare ej nedskriven kundfordransom kundförlust pga att kunden gått i konkurs:
Företaget säljer varor kontant med 40 % pålägg:
Företaget säljer varor kontant med 20 % pålägg:
Aktiägarna lyfter utdelning, utdelningen är bokförd som skuld:
Företaget genomför försäljning kontant av en kopieringsmaskin, bokförd reaförlust 5 tkr:
Företaget genomför kontant försäljning av en kopieringsmaskin, bokförd reavinst 5 tkr:
Företaget gör utbetalning av redovisad momsskuld:
Skattemyndigheten gör inbetalning till företaget av redovisad momsfordran:
Lagret, som är oförsäkrat, brinner upp:
Företaget amorterar av ett långfristigt lån:
Företaget gör omföringar i en bokslutstabla, där överavskrivningar på inventarierna bokförs:
Företaget väljer att återföra obeskattade reserver som bokslutsdispositioner till årets resultaträkning med ett anseeligt belopp.

13.2. Lösning

Händelse	Kassalikviditet		
	Ökar	Oförändrad	Minskar
Företaget köper kaffe, socker, mjölk och the kontant till personalmatsalen:			
Företaget betalar leverantörsskuld, kontant:			
Företaget erhåller ett långfristigt lån:			
Företaget köper en konferensmöbel på kredit:			
Företaget säljer varor på kredit med 50 % vinstpålägg:			
Företaget skriver ned en tidigare ej nedskriven kundfordransom kundförlust pga att kunden gått i konkurs:			
Företaget säljer varor kontant med 40 % pålägg:			
Företaget säljer varor kontant med 20 % pålägg:			
Aktiägarna lyfter utdelning, utdelningen är bokförd som skuld:			
Företaget genomför försäljning kontant av en kopieringsmaskin, bokförd reaförlust 5 tkr:			
Företaget genomför kontant försäljning av en kopieringsmaskin, bokförd reavinst 5 tkr:			
Företaget gör utbetalning av redovisad momsskuld:			
Skattemyndigheten gör inbetalning till företaget av redovisad momsfordran:			
Lagret, som är oförsäkrat, brinner upp:			
Företaget amorterar av ett långfristigt lån:			
Företaget gör omföringar i en bokslutstabla, där överavskrivningar på inventarierna bokförs:			
Företaget väljer att återföra obeskattade reserver som bokslutsdispositioner till årets resultaträkning med ett anseeligt belopp.			

Slut på text.